УДК 378
ББК 81.2(3)
Н 34

Наукові записки / Ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. – Випуск 176. – Серія: Педагогічні науки. – Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2019. – 299 с.

ISBN 978–7406–57–8
ISSN 2415–7988 (Print)
ISSN 2521–1919 (Online)
ICV 2016 = 54.23

Рецензенти: **Олексюк О. М., доктор педагогічних наук, професор;**
Комаровська О. А., доктор педагогічних наук, професор.

«Наукові записки. Серія: Педагогічні науки» внесено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук. Наказ Міністерства освіти і науки України № 241 від 09.03.2016 р.

Збірник зареєстровано в міжнародних наукометричних базах Index Copernicus і Google Scholar.

Редколегія:

Науковий редактор:
Черкасов В. Ф. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка
Заступник наукового редактора:
Савченко Н. С. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка
Відповідальний секретар:
Кулікова С. В. – кандидат педагогічних наук, ст. викладач ЦДПУ ім. В. Винниченка

Редакційна колегія:
Анісімов М. В. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка
Калініченко Н. А. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка
Клім-Клімашевська А. – доктор педагогічних наук, професор Природничо-гуманітарного університету в Сєдльцах, Республіка Польща
Кротерс Г. – доктор філософії, професор Белфастського університету Її Величності, Об'єднане Королівство Великобританії та Північної Ірландії
Кушнір В. А. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка
Радул В. В. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка
Радул О. С. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка
Рангелова Е. – доктор педагогічних наук, професор, голова Міжнародної асоціації професорів слов'янських країн, Республіка Болгарія
Растригіна А. М. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка
Садовий М. І. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка
Ткаченко О. М. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка
Шандрук С. І. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Друкується за рішенням вченої ради Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (протокол №10 від 25. 04. 2019 року)

Статті подано в авторській редакції
© Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, 2019

UDK 378
BBK 81.2(3)
A 34

Academic notes / Ed. board: V. F. Cherkasov, V. V. Radul, N. S. Savchenko, etc. – Edition 176. Series: Pedagogical Sciences. – Kropyvnytskyi: EPC of Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University, 2019. – 299 p.

ISBN 978–7406–57–8
ISSN 2415–7988 (Print)
ISSN 2521–1919 (Online)
ICV 2016 = 54.23

Reviewers: Oleksyuk O. M., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor;
Komarovska O. A., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.

«Academic Notes. Series: Pedagogical Sciences» is included into the List of Scientific Professional Publications of Ukraine, which can publish the results of dissertations for obtaining scientific degrees of Doctor and Candidate of Sciences. Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 241 of 09/03/2016.

The collection is registrered in the international catalogues of periodicals and database Index Copernicus and Google Scholar.

Editorial Board:

Academic editor:
Cherkasov V. F. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Assistant of Academic editor:
Savchenko N. S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Executive Secretary:
Kulikova S. V. – Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer of Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Editorial Board:
Anisimov V. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Crothers G. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Kalinichenko N. A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Klim-Klimashevska A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of Natural-humanitarian University of Siedlce, Republic of Poland

Kushnir V. A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Radul O. S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Radul V. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Rangelova E. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, President of the International Association of professors of Slavonic countries, the Republic of Bulgaria

Rastrygina A. M. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Sadovyi M. I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Shandruk S. I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Tkachenko O. M. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State

Published by the resolution of the Academic Council of the Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University (Protocol № 10. 25. 04. 2019)

The articles are presented in the author's editing

© Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University, 2019

КИРИЧЕНКО Олена Іванівна
DIGITAL ART ЯК ІНТЕРАКТИВНА ФОРМА ОСВОЄННЯ СУЧАСНОГО КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ В ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИЦІ ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ 91

КУРИШЕВ Євген Володимирович, ЛЯШЕНКО Ольга Дмитрівна
ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНА ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ-ВОКАЛІСТІВ 95

МОГІЛЕЙ Ірина Владиславівна
ПОЛІХУДОЖНЄ ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЯК ПЕДАГОГЫЧНА ПРОБЛЕМА 100

ОСАДЧА Тетяна Всеволодівна
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКИХ УМІНЬ У ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА 105

ПІДДУБНА Оксана Михайлівна
ФАХОВА ДИСЦИПЛІНА «КОМПОЗИЦІЯ» В РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ВЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА 110

ПЛОТНИЦЬКА Оксана Віталіївна
ФЕНОМЕН ІНТЕГРАТИВНОЇ ОСВІТИ ЯК МЕХАНІЗМ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА 113

РОЙТЕНКО Нина Алексеевна
К ВОПРОСУ ФОРМИРОВАНИЯ ХУДОЖЕСТВЕННО-ОБРАЗНЫХ ПРЕДСТАВЛЕНИЙ У СТУДЕНТОВ-ВОКАЛИСТОВ КНР 117

РАКІТЯНСЬКА Людмила Миколаївна, ПОНОМАРЕНКО Тетяна Валентинівна
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ 122

СИДОРЕНКО Тетяна Дмитрівна, ФУРДАК Тетяна Дмитрівна
ОВОЛОДІННЯ МІМІКОЮ ЯК ОДНИМ ІЗ ЗАСОБІВ КЕРУВАННЯ ХОРОВИМ КОЛЕКТИВОМ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ДИРИГЕНТА 126

СОЛОВЙОВ Віктор Алмабайович
ВПЛИВ СУГЕСТИВНИХ ФАКТОРІВ НА ФАХОВЕ СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ – КЕРІВНИКА ХОРОВОГО КОЛЕКТИВУ 130

ТАДЕУШ Олена Миколаївна
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ЗОРІЄНТОВАНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ЗВО 134

ФОЛОМЄЄВА Наталія Аркадіївна
ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ПРОГРАМ «ЕСТРАДНЕ МИСТЕЦТВО» В ДИСКУРСІ РЕФОРМУВАННЯ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ 139

ХАЙРУЛЛІНА Юлія Олександрівна
ХУДОЖНЯ ДРАМАТУРГІЯ ЯК ЗАСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ УРОКУ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «МИСТЕЦТВО» 143

ЧЕБОТАРЕНКО Ольга Валериевна
ВОСПИТАНИЕ ДУХОВНОСТИ СРЕДСТВАМИ ФОРТЕПИАННОЙ МУЗЫКИ С. РАХМАНИНОВА 147

ШЕВЧЕНКО Інга Леонідівна, БРОДСЬКИЙ Геннадій Леонідович
ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА 150

5. Каган М. С. Человеческая деятельность Опыт системного анализа / М. С. Каган. – М., 1974. – 325 с.

6. Капица П. Л. Некоторые принципы творческого воспитания и образования современной молодёжи / П. Л. Капица // Вопросы философии. – 1971. – № 7. – С. 16–24.

7. Ломов Б. Ф. Методические и теоретические проблемы психологии / Б. Ф. Ломов. – М., 1984. – С. 12–29.

8. Ольхов К. А. Некоторые вопросы теории дирижирования и методика начального обучения / К. А. Ольхов // Хоровое искусство. – Вып. 3. – Л.: Музыка, 1977. – С. 3–32.

9. Ольхов К. А. Теоретические основы дирижёрской техники / К. А. Ольхов. – 2-е изд. – Л.: Музыка, 1984. – 160 с.

10. Птица К. Б. Мастера хорового искусства в Московской консерватории / К. Б. Птица. – М.: Музыка, 1970. – 120 с.

11. Яконюк В. Л. Музыкант. Потребность. Деятельность / В. Л. Яконюк. – Минск, 1993. – С. 19–55.

REFERENCES

1. Anserme, E. (1986). *Stati o muzyke i vospominaniya.* [Articles about music and memories]. Moscow.

2. Galperin, P. Y., Kabylnickaya, S. L. (1974). *Eksperimentalnoe formirovanie vnimaniya.* [The experimental formation of attention]. Moscow.

3. Gonobolin, F. N. (1975). *O nekotoryh psihicheskih kachestvah lichnosti pedagoga.* [About some mental qualities of the personality of the teacher. Part 1.]. Moscow.

4. Erzhemskij, G. L. (1997). *O stroenii deyatelnosti dirizhyora. Deyatelnost i psihologicheskie processy.* [About the structure of the head of the choir. Activity and psychological processes]. Moscow.

5. Kagan, M. S. (1974) *Chelovecheskaya deyatelnost. Opyt sistemnogo analiza.* [Human activity Experience of system analysis]. Moscow.

6. Kapica, P. L. (1971). *Nekotorye principy tvorcheskogo vospitaniya i obrazovaniya sovremennoj molodyozhi.* [Come Principles of Creative Upbringing and Education of Modern Youth]. Moscow.

7. Lomov B. F. (1984). *Metodicheskie i teoreticheskie problemy psihologii.* [Methodical and theoretical problems of psychology]. Moscow.

8. Olhov, K. A. (1977). Nekotorye voprosy teorii dirizhirovaniya i metodika nachalnogo obucheniya. [Some Questions of the Theory of Conducting of head of the choir and the Primary Education]. L.

9. Olhov, K. A. (1984). Teoreticheskie osnovy dirizhyorskoj tehniki. [Theoretical Foundations of Conducting Technique]. L.

10. Ptica, K. B. (1970). *Mastera horovogo iskusstva v Moskovskoj konservatorii.* [Masters of choral art at the Moscow Conservatory.] Moscow.

11. Yakonyuk, V. L. (1993). *Muzykant. Potrebnost. Deyatelnost.* [Musician. Need. Activity]. Minsk.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

СОЛОВЙОВ Віктор Алмабайович – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.

Наукові інтереси: дослідження проблем виконавського мистецтва, питань теорії та історії вокально-хорового мистецтва.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

SOLOVIEV Viktor Almabaievich – PhD of Pedagogical Sciences, Docent, V. O. Sukhomlynskyi National University of Mykolaiv.

Circle of scientific interests: Research of problems of performing art, issues of theory and history of vocal-choral art.

Стаття надійшла до редакції 26.04.2019 р.

УДК 378.147.091.33 – 027.22. – 051 : 37

ТАДЕУШ Олена Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент доцент кафедри педагогічної творчості Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
https://orcid.org/ 0000-0002-6373-4891
e-mail: elena.tadeush@mail.com

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ЗОРІЄНТОВАНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ЗВО

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Реформування національної системи освіти України зумовлює необхідність формування свідомого і відповідального ставлення зростаючої особистості до побудови власної освітньої і майбутньої професійної траєкторії, визначальними елементами якої є професійна зорієнтованість

© Тадеуш О. М., 2019

майбутнього фахівця, а також модернізований зміст його професійної підготовки, нові форми начальної діяльності та інноваційні технології навчання.

Професійна зорієнтованість виступає як процес усвідомлення власної професійної ролі, образу «Я», проекція професійного іміджу, прагнення до гармонійного розкриття і активізації природного потенціалу у певній галузі. Під час професійної підготовки у ЗВО майбутній фахівець накреслює власний шлях вирішення суперечностей професійного становлення, який грунтується на опануванні необхідним досвідом, теоретичними знаннями і практичними вміннями, у ході якого відбувається усвідомлення сутності професійної діяльності, її функцій, зіставлення власних потенцій, визначення в ній свого місця.

Професійна зорієнтованість фахівців педагогічного профілю є тією сферою, де відбувається усвідомлення себе в системі педагогічної діяльності, формування особистісного смислу майбутньої професії, пізнання її гуманістичної сутності, оцінка власних професійних можливостей у зіставленні з виробленими суспільством моделями професіонала, оцінка можливостей власного професійного розвитку.

Слід зазначити, що загальною тенденцією сьогодення є наявний низький рівень професійного самоусвідомлення майбутніми педагогами особливостей і функцій свого фаху, що визначає пошук шляхів вирішення певних проблем професійної зорієнтованості і усунення певних недоліків у процесі професійної підготовки майбутніх педагогів, що виявляються в: узагальнених уявленнях студентів щодо соціально-культурного призначення професії педагога, недостатній обізнаності щодо професійних функцій, несформованість педагогічного мислення; середній рівень задоволеності обраною професією; дисгармонійно-орієнтована система ціннісних орієнтації; імпульсивність у застосуванні власного особистісного і професійного потенціалу та ін.

Процес оптимізації професійної зорієнтованості майбутніх фахівців педагогічного профілю лежить у площині відтворення в освітньому просторі закладів вищої освіти комплексної науково обгрунтованої системи сучасних форм, методів, засобів і технологій спрямованих на активізацію майбутніми педагогами свого професійного покликання, звідси об'єктивно виникає потреба у розробці проблеми, пов'язаної з визначенням та обгрунтуванням сучасних технологій оптимізації професійної зорієнтованості майбутніх фахівців педагогічного профілю в освітньому просторі закладів вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні основи професійної зорієнтованості особистості досліджені К. Абульхановою-Славською, Б. Ананьєвим, Л. Анциферовою, Г. Баллом та ін; методи активізації професійної та особистої зорієнтованості стали предметом наукових досліджень Л. Гуцан, Д. Закатнової, Л. Йовайши, Є. Клімової, Г. Левченка, О. Мельника, С. Осадчого, М. Піддячого, В. Сидоренка, А. Сазонової, В. Симоненка, М. Тименка, Д. Тхоржевського, Н. Шевченко, М. Янцура, О. Ястремської та ін.; формування готовності до професійного вибору в умовах допрофільної підготовки і профільного навчання досліджено у наукових працях Т. Бабко, І. Волощук, А. Корсун, О. Моріна, А. Назарчука, М. Шабдінова та ін.

Науковці визначають професійну зорієнтованість як процес поетапного усвідомлення майбутнім фахівцем змісту обраної професійної діяльності з наступним співвіднесенням отриманих знань, умінь та можливостей, і активізується під час проведення профорієнтаційної діяльності у освітньому просторі навчальних закладів [4; 5; 6].

У наукових джерелах професійна орієнтація визначається як система взаємодії особистості та суспільства, спрямована на задоволення потреб особистості в професійному самовизначенні та потреби суспільства у забезпеченні соціально-професійної структури [4; 5; 6; 7] .

Мета статті полягає у визначені та обгрунтуванні сучасних технологій оптимізації професійної зорієнтованості майбутніх фахівців педагогічного профілю в освітньому просторі закладів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Професійна орієнтація у навчальному процесі закладів вищої освіти значною мірою підкріплена змістом навчальних предметів і спрямована на активізацію професійної зорієнтованості та професійного самовизначення студентів.

Досліджуючи сутність та мету професійного самовизначення студента, Кучеренко Є. В. визначає цей феномен як інтеграцію особистісних компонентів на рівні навчально-професійної діяльності; як професійного дійсного та обраної трудової діяльності; як професійного майбутнього. Дослідниця підкреслює, що результатом такої інтеграції є професійна «Я-концепція» студента, що є наслідком узгодженості у змісті професійного самовизначення: між

усвідомленими можливостями студента, сформованим образом «Я» професіонала, професійною метою та допоміжними цілями для її досягнення, а також програмою активних дій задля реалізації запланованого на основі провідних мотивів [7].

Визначаючи структуру професійного самовизначення студента Кучеренко Є. В. розглядає за критерієм його ставлення до психологічного дійсного та психологічного майбутнього, а також за критерієм узгодженості змісту особистісних компонентів в реальній (навчально-професійній) та ідеальній (майбутній професійній) діяльностях [7].

Погоджуючись із думкою Кучеренко Є. В., активізацію професійної зорієнтованості майбутнього педагога ми визначаємо як сукупність поступових змін у структурних компонентах професійного самовизначення до якісно вищого рівня на етапах його професійного вибору, фахової підготовки, профадаптації до професійної діяльності, що виступає як динамічний процес і обумовлюється віковими та індивідуальними особливостями особистості та соціальними чинниками [7].

Дослідники зазначають, що професійна адаптація виступає як складний процес взаємодії та входження особистості до професійного середовища, під час якого формуються професійні знання, вміння, якості особистості, необхідні для її подальшого професійного розвитку та підкреслюють, що при виборі технології активізації профорієнтаційної зорієнтованості слід враховувати особливості змісту вибраної професії, здійснювати ретельний підбір методик її проведення на різних етапах навчальної діяльності студентів у закладах вищої освіти, з урахуванням вікових особливостей розвитку, рівня здібностей, освіченості, вихованості та матеріально-технічної бази навчального закладу [4; 5; 6; 7].

Отже, педагогічне керівництво процесом активізації професійної зорієнтованості майбутніх фахівців педагогічного профілю передбачає організацію й здійснення координуючого впливу на майбутніх педагогів відповідними сучасними технологіями з метою усвідомлення сутності і змісту обраної професії, що визначається співвіднесенням власних якостей і можливостей, прагнень та намірів особистості відповідно з потребами суспільства [4; 5; 6].

Слід зазначити, що на початковому етапі навчання у закладі вищої освіти для осягнення повноти змісту обраного фаху майбутні педагоги вивчають базові навчальні дисципліни, а саме: «Вступ до спеціальності», «Історія педагогіки», «Педагогіка», «Психологія» та ін., а вже під час навчальної (ознайомчої) практики знайомляться із різними видами і формами професійної педагогічної діяльності, у результаті чого, виникає активізація інтересу до пізнання сутнісно-змістових орієнтирів обраної професії.

Однією з провідних технологій активізації професійної зорієнтованості, яку як ми вважаємо, буде доцільно застосовувати є *когнітивно-орієнтована технологія*, що передбачає: зустріч із провідними фахівцями галузі, лекції педагогів-новаторів, відвідування виставок на зразок «Інноваційні технології в освіті», створення презентацій на тему: «Моя професія – вчитель», «Мрія вчителя» та ін. Застосування визначеної технології значно підвищує рівень професійної зорієнтованості, оскільки майбутні педагоги можуть використовувати свої презентації, колажі для розвитку знань і розуміння свого вибору стосовно дослідження наявності та доступності різних варіантів вибору та перспектив, які вони відкривають для себе, створювати портфоліо для визначення своїх довгострокових цілей, мрій та ідеалів – фундаментальних елементів можливих професійних напрямів.

Процес оптимізації професійної зорієнтованості майбутніх фахівців педагогічного профілю можливо забезпечити шляхом застосування *проективно-ігрових технологій*, що передбачають: проблемно-орієнтоване навчання, кооперативне навчання, рольові, ділові ігри, імітаційне моделювання, створення навчальних проектів та їх обговорення, практика в поліхудожніх закладах освіти. Дані технології сприяють формуванню у майбутніх педагогів ціннісних орієнтацій, мотивації до самопізнання, установки на власну активність у професійній діяльності; систематичне ознайомлення з поліфункціональними видами педагогічної роботи; здатність до самооцінки, самоаналізу та самоусвідомлення професійної спрямованості; формування навичок адекватного оцінювання власних можливостей, попередню діагностику здібностей і нахилів студентів, орієнтовний прогноз їх майбутньої професійно-творчої діяльності [1; 2; 3].

Не менш важливим для активізації професійної зорієнтованості є залучення студентів до дуального навчання та позашкільних форм культурно-просвітницької роботи, а саме: палаців культури та мистецтв, закладів культури

різного типу, позашкільних освітніх закладів художньо-естетичної спрямованості; проведення різного роду пізнавально-ознайомчі екскурсії, створення педагогічних культурно-просвітницьких проектів, поліхудожніх гуртків, профорієнтаційні майстер-класи з акцентом поліспрямованність даної професії, що сприятиме формуванню основ професійного самовизначення майбутніх педагогів у майбутньому.

Однією із сучасних технологій оптимізації професійної зорієнтованості майбутніх фахівців педагогічного профілю виступає *тестово-орієнтована технологія*, що виявляється у різноманітті професійно-орієнтованих тестів та анкет для дослідження студентами своїх професійних інтересів, творчих здібностей і можливостей відповідно вибраної майбутньої професії.

Застосування *проблемно-орієнтованих технологій* для активізації професійної зорієнтованості майбутніх педагогів у закладі вищої освіти передбачає їх залучення до пошуку відповідей на важливі для них запитання і включають структуровані питання та обговорення відповідей, бесіди у формі діалогу, створення проектів, проведення досліджень, та проходження виробничої практики у закладах освіти різних рівнів.

Сучасні інформаційні технології (*інтерактивні технології*) покликані забезпечити майбутнім фахівцям педагогічного профілю нові можливості комунікативної взаємодії один з одним та зі світом через соціальні мережі, спільне користування інформацією із застосуванням програм і додатків; доступу до віртуальних світів для навчальної чи розважальної мети і відкривають все більше можливостей для оптимізації професійної зорієнтованості, стимулюють до генерування змісту та наповнення власного контенту; забезпечують швидкий пошук інформації досліджуючи мережі та навчаючись спільно з іншими; регулюють власне професійну зорієнтованість.

Введення *технологій кооперативного навчання* сприятиме креативності, активній участі, індивідуальній відповідальності, передбачає створення моделі близькою до реальних соціокультурних умов. Імітаційне моделювання різних педагогічних ситуацій здійснюється за допомоги рольових ігор з урахуванням специфіки та умов сучасного освітнього середовища.

Застосування *інтегративних технологій* для активізації професійної зорієнтованості майбутніх фахівців педагогічного профілю створює умови для проектування специфічних напрямів освітнього, культурно-просвітницького, дозвіллєвого простору та моделювання освітніх, дозвіллєво-рекреаційних форм, забезпечує усвідомлення змістовно-стратегіальних орієнтирів майбутньої педагогічної професії, сприяє мобільності і швидкості усвідомлення зв'язку кар'єрного зростання в сучасних умовах. Інтегративна технологія передбачає наявність широкого спектру проблемно-орієнтованих навчальних завдань, що спрямовані на визначення ключових проблем професійної діяльності, аналіз передового педагогічного досвіду, вирішення педагогічних ситуацій, проведення ділових та рольових професійно-орієнтованих ігор.

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. Професійна орієнтація у закладах вищої освіти виступає як складний процес взаємодії та входження майбутнього фахівця до професійного середовища, що в подальшому забезпечить професійний розвиток та зростання.

Професійна зорієнтованість виступає як динамічний процес і обумовлюється віковими та індивідуальними особливостями особистості та соціальними чинниками. Професійна зорієнтованість фахівців педагогічного профілю виступає як усвідомлення майбутніми педагогами власної педагогічної діяльності, формування особистісного смислу майбутньої професії, пізнання її гуманістичної сутності, оцінка власних професійних можливостей у зіставленні з виробленими суспільством моделями професіонала, оцінка можливостей власного професійного розвитку.

Процес оптимізації професійної зорієнтованості майбутнього педагога виступає як сукупність поступових змін у структурних компонентах професійного самовизначення до якісно вищого рівня на етапах його професійного вибору, фахової підготовки, адаптації до професійної діяльності.

Педагогічне керівництво процесом оптимізації професійної зорієнтованості майбутніх фахівців педагогічного профілю у закладах вищої освіти передбачає організацію та здійснення координуючого впливу на майбутніх педагогів забезпечується відповідними сучасними технологіями: конгітивно-орієнтованою, проективно-ігровою, тестово-орієнтованою, проблемно-орієнтованою, інтерактивною технологією, технологіями кооперативного навчання, інтегративними технологіями, що активізують усвідомлення майбутніми педагогами сутності і змісту обраної

професії.

Впровадження визначених технологій оптимізації професійної зорієнтованості майбутніх педагогічних працівників у навчальний процес закладів вищої освіти забезпечує конкурентоспроможність спеціалістів даного профілю та сприяє підвищенню їх професійної мобільності, формуванню у майбутніх педагогів ціннісних орієнтацій, мотивації до самопізнання, формування установки на власну активність у професійній діяльності; здатність до самооцінки, самоаналізу та самоусвідомлення професійної спрямованості; формуванню навичок адекватного оцінювання власних можливостей у процесі професійно-творчої діяльності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Мельник О. В. Принцип активного професійного орієнтування учнів / О. В. Мельник //*Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: збірник наукових праць.* – Київ, 2009. – Вип. 13, кн. 2 – С. 299–308.

2. Мельник О. В. Проблеми професійної орієнтації учнівської молоді та перспективні напрями їх вирішення / О. В. Мельник // *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. праць.* – Кам'янець-Подільський: ПП Зволейко Д. Г., 2011. – Вип. 15, кн. 1. – С. 283–293.

3. Попова Т. С. Реалізація профорієнтаційної діяльності шляхом застосування сучасних засобів інтернет-технологій / Т. С. Попова // *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук, праць.* – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. – Вип. 17, кн. 2. – С. 181–191.

4. Професійне самовизначення учнівської молоді в умовах освітнього округу: монографія / Л. А. Гуцан, О. Л. Морін, З. В. Охріменко, О. М. Пархоменко, Л. І. Гриценок; І. І. Ткачук , за ред. О. Л. Моріна. – Харків: «Друкарня Мадрид». – 220 с.

5. Пряжников Н. С. Профессиональное и личностное самоопределение / Н.С. Пряжников. – Москва: Ин-т практической психологии, 1996. – 256 с.

6. Пряжников Н. С. Теория и практика профессионального самоопределения: учеб. пособ. / Н. С. Пряжников. – Москва: МГППИ, 1999. – 97 с.

7. Кучеренко Є. В. Інтеграційно-діяльнісний підхід до проблеми структури професійного самовизначення студента / Є. В. Кучеренко // *Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання незайнятого населення в умовах фінансово-економічної кризи: зб. наук.праць.* – Київ: ІПК ДСЗУ, 2009. – С. 172–180.

REFERENCES

1. Melnyk, O. V. (2009). *Pryntsyp aktyvnoho profesiinoho oriientuvannia uchniv.* [Principle of active professional orientation of students]. Kyiv.

2. Melnyk, O. V. (2011). *Problemy profesiinoi oriientatsii uchnivskoi molodi ta perspektyvni napriamy yikh vyrishennia.* [Problems of professional orientation of student youth and perspective directions of their solution]. Kamianets-Podilskyi.

3. Popova, T. S. (2013). *Realizatsiia proforiientatsiinoi diialnosti shliakhom zastosuvannia suchasnykh zasobiv internet-tekhnolohii.* [Implementation of vocational guidance through the use of modern Internet technologies]. Kirovohrad.

4. Hutsan, L. A., Morin, O. L. (2016). *Profesiine samovyznachennia uchnivskoi molodi v umovakh osvitnoho: monohrafiia* [Professional self-determination of pupils in the conditions of the educational district: monograph]. Kharkiv.

5. Priazhnykov, N. S. (2006). *Professyonalnoe y lychnostnoe samoopredelenye.* [Professional and personal self-determination]. Moscow.

6. Priazhnykov, N. S. (1999). *Teoryia y praktyka professyonalnoho samoopredelenyia: ucheb. posob.* [Theory and practice of professional self-determination: study guide]. Moscow.

7. Kucherenko, Ye.V. (2009). *Intehratsiino-diialnisnyi pidkhid do problemy struktury profesiinoho samovyznachennia studenta.* [Integration-activity approach to the problem of the structure of professional self-determination of the student]. Kyiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ТАДЕУШ Олена Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент; доцент кафедри педагогічної творчості Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Наукові інтереси: інноваційні технології у вищій школі, педагогіка неформальної освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

TADEUSH Olena Mykolaivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor; Assistant Professor at the Department of Pedagogical Work of National Pedagogical Dragomanov University.

Circle of scientific interests: innovative technologies in higher education, pedagogy of non-formal education.

Стаття надійшла до редакції 09.04.2019 р.